

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

Citation: Andersen, H. C.: "H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal", i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 190. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr07val-shoot-idm139890596080048/facsimile.pdf> (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. VII kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

den forlader os allerede i August; Hunnen og de Unge senere» (286). – 16-18 *Spanerne ... Slangelørie*] smi. Kjørbølling; »Naar Flugten gaar i høiere Regioner, skeer dette ofte med megen Anstrængelse og den foregaaer da meest i skjæv Retning; hos andre [...] skeer det i en Snejelinie» (VII). »Mange selskabelige Fugle iagttage visse Regler paa deres Træk, naar dette gaaer rask for sig; saaledes flyve mange Andcarter [...] i en skjæv Linie; andre, som Gjæs, Traner, og de almindelige Vildænder: i to skjæve, foran i en Spidsvinkel, som et > forenede Linier» (XII). – 22-24 Smi. *Reisekammeraten* (I 72.29ff og note hertil) og *De vilde Spaner* (I 131.26-27). – 37 *Ibis*] *Ibis æthiopica* blev dyrket som en guddom og tillagt u dødelighed. Alle døde ibis blev balsameret.

89.3 *Skrotten*] skruttet, maven.

90.6 *Skjenkads*] gave.

91.1 *enge*] snævre. – 6-19 A.s kilde er ikke fundet, men han har muligvis læst fablen i en af de rejsebeskrivelser, han omtaler i Bemærkninger.

93.14-94.21 En variation af et jødisk sagn fra Talmud, kendt i talrige variationer bl.a. om munken, der lytter til fuglens sang og, da han vender tilbage til sit kloster, erfarer, at der er forløbet flere hundrede år. Det var bl.a. behandlet af A.s ven H.W.Longfellow (1807-82) i *The Golden Legend* (1851), ligesom det også er genfortalt i Paludan-Müllers dramatiske digt *Tithon* (1844). Endelig havde A selv benyttet det i det utrykte eventyr *Urbanus* (V 238); jvf. løvrigt Meir Goldschmidts anmeldelse af *Dynd-Kongens Datter* (VI 178) og Goldschmidts *Fuglen der sang* (1867).

Hurtigløberne

Hurtigløberne tryktes første gang i NEH 2-58, der udkom 15.5.1858.

I et utrykt brev til Ingemann 10.2.1858 (Collinske Brevsamling XVII KB) fortæller A om sin oplæsning af et par af sine nye eventyr i Studenterforeningen 31.1.1858, hvorefter det hedder: »senere har jeg fuldfærdigt et Eventyr »Hurtigløberne«. 23.2. skriver han så til Henriette Seavenius på Basmæs om sin store produktivitet i denne periode og meddeler samtidig, at udover eventyrene til NEH 1-58 har han desuden henlagt to til et nyt hæfte: *Hurtigløberne* og *Dynd-Kongens Datter* (BFA II 393, se ovf. s. 183f).

Om baggrunden for og inspirationen til *Hurtigløberne*, som Rubow 140 henregner til gruppen af A.s fabler (hvor titlen ovenikøbet har

efterhængt artikel som i de gamle fæbler), vides intet, men muligvis bygger det på A.s egne erfaringer, jvf. Dagbøger 30.5.1857, hvor han deltog i et jurymøde.

Eventyrets prøvemotiv er kendt fra folkeeventyret og løbrygt hyppigt benyttet af A i fx *Reisekammeraten*, *Springsfyrene* og *Klods-Hans*.

95.9 *Leåpælen*] stolpe som et led hænger på eller lukkes imod. – **12-14** *Sneglen ... for ham*] sml. optegnelse fra Fyn i Sv.Grundtvig: Gamle danske Minder II.1857.140: »Fie Arbejd er ski'e Arbejd, sagde Sneglen, han var syv Aar om at løbe over en Dørtærskel; saa faldt han endda ned og brækkede sit ene Laar.« – **21-23** *De fæiter ... Fædrelands-Kjærlighed*] selvbiografisk træk, sml. *Ole Lukøie* (I 174.35) og *Under Piletræet* (II 272.33-35). – **25-26** Sml. Svalen i *Tommelise* (I 59).

96.13 *Lem*] medlem. – **16-25** *Jeg har ... R til anden*] sml. kommunens måde at navngive fattighusbørnene i alfabetisk rækkefølge i Dickens' *Oliver Twist* (1837-38).

97.1ff. En moderniseret variant af Æsops fabel Fluen og vognen: »En flue havde sat sig på en vogn, der af et par raske bester blev trukket i stor fart hen ad vejen; en vældig støvsky rejste sig om og bagved vognen. Med selvtilfredshed råbte fluen: »Sikken støv jeg kan lave!« (Byskov III 173).

Klokkedybet

Klokkedybet blev trykt første gang i Folkekalender for Danmark 1857, der udkom i december 1856.

I et brev til Henriette Collin fra Besnæs 24.6.1860, hvor A beklager sig over sin svigtende digterevne, gør han bl.a. regnskabet op for de eventyr, han gennem årene har skrevet på Holsteinborg, og nævner her *Klokkedybet* (BEC IV 155). Da eventyret hverken er omtalt i almanakken eller dagbogen, mener Topsøe-Jensen i en note til stedet, at det må være skrevet under A.s første besøg på Holsteinborg 15.-26.5.1856. I en rettellesliste (BEC VI 40) er han imidlertid blevet opmærksom på et utrykt brev til Ingemann 31.10.1856, hvor eventyret nævnes. I HCAHolstein II uddybes dette: »*Klokkedybet* er skrevet sidst i Oktober 1856, da Andersen var til Barnedaab paa Holsteinborg og s. 46 tilføjes yderligere et brudstykke af brevet til Ingemann, hvori det hedder: »Jeg har paa Holsteinborg skrevet en ny lille Historie »Klokkedybet«, det er om et Sted i Odenseaa, hvor Aamanden boer.«

Eventyret bygger på et stof, A har hørt som barn. I Bemærkninger